

Dictamen en relació amb la consulta plantejada per un Ajuntament sobre la fiscalització per part de l'interventor/a de l'Ajuntament d'informació associada a les trucades realitzades des de telèfons de l'Ajuntament

Es presenta davant l'Agència Catalana de Protecció de Dades un escrit de l'alcalde l'Ajuntament, en el qual es sol·licita el parer de l'Agència respecte si *“L'interventor/a d'un Ajuntament, sense autorització expressa, pot fiscalitzar, a través de les factures que ell/a és dipositari/a, i en les que consten –especialment la dels mòbils- els números de telèfon on s'ha trucat, horari, temps de durada, etc..., part o totes les trucades fetes des de telèfons propietat de l'Ajuntament (fix o mòbil), en el sentit de fiscalitzar a qui es truca, i/o intentar esbrinar el motiu de la trucada?. Independentment que pugui fiscalitzar l'import de les factures”*.

També es demana el parer de l'Agència en el sentit de si, en el cas que l'interventor/a pugui fiscalitzar el que s'ha esmentat anteriorment, sense autorització expressa, pot fer-ne ús com a vocal d'un tribunal qualificador d'un determinat procés selectiu, per tal d'esbrinar si s'han fet determinades trucades, cosa no inclosa, conclou l'escrit de consulta, en les Bases del Concurs. En la consulta no s'aporta informació addicional sobre l'esmentat procés selectiu.

Analitzada la consulta, que no s'acompanya de cap altra documentació, i la normativa vigent aplicable, i vist l'informe de l'Assessoria Jurídica s'emet el dictamen següent:

I

(...)

II

En primer lloc hem de referir-nos a l'àmbit d'aplicació de la LOPD, en concret, en relació amb el supòsit que ens ocupa.

Cal partir de la base que la Llei Orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (en endavant, LOPD) defineix en el seu article 3.a) les dades de caràcter personal com “qualsevol informació referent a persones físiques identificades o identificables”. Per tant, aquelles dades que poden donar informació, ja sigui directa o indirectament, d'una persona física, s'han de considerar dades de caràcter personal, sotmeses al control i protecció de la LOPD.

Com a punt de partida hem de considerar que la consulta es refereix al marc de les actuacions que pot dur a terme un/a interventor/a d'un ajuntament. Concretament, en la consulta es planteja si l'interventor/a, *“sense autorització expressa, pot fiscalitzar, a través de les factures que ell/a és dipositari/a, i en les que consten –especialment la dels mòbils- els números de telèfon on s'ha trucat, horari, temps de durada, etc, part o totes les trucades fetes des de telèfons propietat de l'Ajuntament (fix o mòbil), en el sentit de fiscalitzar a qui es truca, i/o intentar esbrinar el motiu de la trucada?. Independentment que pugui fiscalitzar l'import de les factures.”*

Amb caràcter general, i a banda d'altres concrecions que farem més endavant, l'objecte de la consulta es refereix a les dades contingudes en factures de telèfon. Com ja va fer avinent

aquesta Agència en el seu Dictamen 9/2008, relatiu a la consulta plantejada per un ajuntament sobre la possibilitat de facilitar determinada informació sobre les trucades realitzades pels components de l'equip de govern local (disponible a la web de l'Agència: www.apd.cat), en el Fonament Jurídic II:

“La LOPD té per objecte garantir i protegir, pel que fa al tractament de les dades personals, les llibertats públiques i els drets fonamentals de les persones físiques, especialment el seu honor i la seva intimitat personal i familiar (article 1), i per tal de fer efectiu i protegir el dret fonamental a l'autodeterminació informativa, i la resta de drets citats, aquesta llei estén el seu àmbit de protecció a les dades de caràcter personal, definides en l'article 3.a) de la LOPD com “qualsevol informació referent a persones físiques identificades o identificables”. Per tant és clar que poden ser dades de caràcter personal aquelles informacions que permeten la identificació de persones físiques concretes, de forma més o menys directa, i les dades que, en conjunt, donen una informació sobre les persones físiques.

En primer lloc, i als efectes de l'aplicació de la normativa de protecció de dades al cas que ens ocupa, cal considerar que la relació de números de telèfon als quals truca l'usuari d'un telèfon mòbil, podria donar informació sobre aquest usuari en tant que persona física. A aquests efectes és rellevant tenir present el Dictamen 4/2007, sobre el concepte de dades personals, del Grup de Treball de l'Article 29, creat a partir de la Directiva 95/46/CE, en el qual es posa de manifest que el registre de trucades d'un telèfon proporciona informació sobre l'usuari, sobre les persones a qui es truca, etc, afegint que “el concepte de dades personals inclou tant les trucades sortints com les entrants en la mesura en què totes elles contenen informació sobre la vida privada, les relacions socials o les comunicacions de les persones.” Per tant, per al cas que ens ocupa, es podria considerar que la informació que es pugui derivar del llistat de telèfons afecta a l'usuari, en tant que informació personal que es refereix a aquest usuari. A més, si aquesta informació es relaciona amb altres dades, podria arribar a donar-se un perfil sobre aquest usuari, és a dir, una informació de conjunt sobre determinades característiques personals, socials, de comportament de l'usuari, etc.

En segon lloc, la relació de números de telèfon en qüestió pot donar informació sobre els seus titulars (...).”

Així doncs, és clar que una relació de números de telèfon, així com altra informació que es pot incloure en una factura telefònica, pot donar informació, amb caràcter general, sobre persones físiques, principalment, sobre l'usuari i/o titular del telèfon i, probablement, tot i que de forma indirecta, sobre les persones físiques titulars dels números de telèfon als quals es truca. Com a mínim, no podem descartar que, de forma indirecta, a través d'un número de telèfon (al qual s'ha realitzat una trucada des del telèfon del qual es té la factura) es pugui identificar el seu titular. A més, és obvi que “el motiu de la trucada” pot comportar el coneixement d'altres informacions d'una o més persones -no només dels interlocutors-, de molt diversos tipus. En qualsevol cas, respecte les informacions o dades considerades com a personals, caldrà aplicar les previsions de la LOPD.

Als efectes de la LOPD, suposa “tractament de dades” totes les “operacions i els procediments tècnics de caràcter automatitzat o no, que permetin recollir, gravar, conservar, elaborar, modificar, bloquejar i cancel·lar, així com les cessions de dades que derivin de comunicacions, consultes, interconnexions i transferències” (article 3.c de la LOPD). En aquest sentit, la consulta planteja un supòsit de tractament de dades personals, en el sentit que l'interventor/a, -que ja disposa de la informació que està continguda en les factures, ja que n'és dipositari/ària-, en faria un determinat ús. Des de la perspectiva de la protecció de dades, qualsevol ús o “tractament” que faci l'interventor/a de dades personals contingudes

en les factures telefòniques, o d'altres dades personals derivades o associades a aquestes factures, a les quals ja ha tingut accés atès que n'és dipositari/ària, queda sotmès a la LOPD.

III

L'ús de la informació personal a què ens hem referit anteriorment per part de l'interventor/a, és el que cal examinar, des de la perspectiva de la normativa de protecció de dades de caràcter personal. Per fer-ho, cal que situem quines són, segons la normativa aplicable, les funcions dels interventors dels ajuntaments.

Segons disposa la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local, l'interventor general municipal és un òrgan directiu municipal (article 130.1.B)f) de la llei citada). L'article 136 de la mateixa llei especifica que:

“1. La función pública de control y fiscalización interna de la gestión económico-financiera y presupuestaria, en su triple acepción de función interventora, función de control financiero y función de control de eficacia, corresponderá a un órgano administrativo, con la denominación de Intervención general municipal.

2. La Intervención general municipal ejercerá sus funciones con plena autonomía respecto de los órganos y entidades municipales y cargos directivos cuya gestión fiscalice, teniendo completo acceso a la contabilidad y a cuantos documentos sean necesarios para el ejercicio de sus funciones.

3. Su titular será nombrado entre funcionarios de Administración local con habilitación de carácter nacional.”

El Reial decret legislatiu 2/2004, de 5 de març, que aprova el Text refós de la Llei reguladora de les hisendes locals, concreta en el capítol IV del Títol VI, relatiu al pressupost i la despesa pública, que les entitats locals exerceixen les funcions de control intern respecte de la seva gestió econòmica, dels organismes autònoms i de les societats mercantils que en depenen, en la seva triple acepció de funció interventora, funció de control financer i funció de control d'eficàcia (article 213). En els articles següents d'aquesta mateixa norma, es concreta l'àmbit d'aplicació i les modalitats d'exercici de les tres funcions (interventora, de control financer i de control d'eficàcia) en què es desglossa la funció pública de control i fiscalització interna que correspon exercir als interventors.

Pel que fa a la funció interventora, té per objecte fiscalitzar tots els actes de les entitats locals i dels seus organismes autònoms que donin lloc al reconeixement i la liquidació de drets i obligacions o despeses de contingut econòmic, els ingressos i pagaments que en derivin, i la recaptació, inversió i aplicació, en general, dels cabals públics administrats, amb la finalitat que la gestió s'ajusti a les disposicions aplicables en cada cas (article 214.1 del RDL 2/2004). L'exercici d'aquesta funció comprèn, entre d'altres, la intervenció formal de l'ordenació del pagament i la intervenció material del pagament (article 214.2 del RDL 2/2004).

Pel que fa a la funció de control financer, segons disposa l'article 220 del RDL 2/2004:

“1. El control financer té per objecte comprovar el funcionament en l'aspecte economicofinancer dels serveis de les entitats locals, dels seus organismes autònoms i de les societats mercantils que en depenen.

2. Aquest control té per objecte informar sobre l'adequada presentació de la informació financera, del compliment de les normes i directrius que siguin aplicables i del grau d'eficàcia i eficiència en la consecució dels objectius previstos.

3. El control financer es du a terme per procediments d'auditoria d'acord amb les normes d'auditoria del sector públic.

4. Com a resultat del control efectuat s'ha d'emetre un informe escrit en què es facin constar totes les observacions i conclusions que es dedueixin de l'examen practicat. Els informes, conjuntament amb les al·legacions efectuades per l'òrgan auditat, es trameten al ple perquè els examini."

Finalment, cal destacar que, en relació amb la funció consistent en el control d'eficàcia, l'article 221 del mateix RDL 2/2004, disposa que té per objecte comprovar periòdicament el grau de compliment dels objectius, així com analitzar el cost de funcionament i el rendiment dels serveis o inversions respectius.

També cal fer esment del Reial decret 1174/1987, de 18 de setembre, de Règim jurídic dels funcionaris de l'Administració local amb habilitació de caràcter nacional. Aquest Reial decret, parcialment derogat, conté diverses disposicions vigents en relació amb la funció de control i fiscalització interna de la gestió econòmico-financera i pressupostària, així com en relació amb els llocs de treball d'intervenció i d'altres relacionats amb la funció de control i fiscalització. Als efectes que ens ocupen, l'article 4.1 d'aquest Reial decret disposa que:

"1. La función de control y fiscalización interna de la gestión económico-financiera y presupuestaria comprende:

a) La fiscalización, en los términos previstos en la legislación, de todo acto, documento o expediente que dé lugar al reconocimiento de derechos y obligaciones de contenido económico o que puedan tener repercusión financiera o patrimonial, emitiendo el correspondiente informe o formulando, en su caso, los reparos procedentes.

b) La intervención formal de la ordenación del pago y de su realización material.

c) La comprobación formal de la aplicación de las cantidades destinadas a obras, suministros, adquisiciones y servicios.

d) La recepción, examen y censura de los justificantes de los mandamientos expedidos a justificar, reclamándolos a su vencimiento.

e) La intervención de los ingresos y fiscalización de todos los actos de gestión tributaria.

f) La expedición de certificaciones de descubierto contra los deudores por recursos, alcances o descubiertos.

g) El informe de los proyectos de presupuestos y de los expedientes de modificación de créditos de los mismos.

h) La emisión de informes, dictámenes y propuestas que en materia económico-financiera o presupuestaria le hayan sido solicitadas por la Presidencia, por un tercio de los Concejales o Diputados o cuando se trate de materias para las que legalmente se exija una mayoría especial, así como el dictamen sobre la procedencia de nuevos servicios o reforma de los existentes a efectos de la evaluación de la repercusión económico-financiera de las respectivas propuestas. Si en el debate se ha planteado alguna cuestión sobre cuyas repercusiones presupuestarias pudiera dudarse, podrán solicitar al Presidente el uso de la palabra para asesorar a la Corporación.

i) La realización de las comprobaciones o procedimientos de auditoría interna en los Organismos autónomos o Sociedades mercantiles dependientes de la Entidad con respecto a las operaciones no sujetas a intervención previa, así como el control de carácter financiero de los mismos, de conformidad con las disposiciones y directrices que los rijan y los acuerdos que al respecto adopte la Corporación.”

Podem concloure que, principalment, la funció pública de control i fiscalització que desenvolupen els interventors dels ajuntaments inclou diverses funcions de control econòmic intern de l'ajuntament. A això cal afegir les tasques que es poden derivar de les funcions de control financer i de control d'eficàcia, en els termes previstos en la normativa aplicable. Com es desprèn de la normativa citada, les funcions que s'atorguen als interventors porten associada la realització d'operacions diverses per al seu correcte compliment, les quals al seu torn, han de permetre, necessàriament, l'accés i el tractament d'informació i documentació relacionada amb qualsevol dels àmbits d'actuació dels interventors, la qual pot incloure dades de caràcter personal, entre d'altres.

Com ja apunta el propi escrit de consulta, podem entendre que “fiscalitzar l'import de les factures”, és a dir, supervisar la despesa que els treballadors o càrrecs de l'ajuntament realitzen a través de l'ús dels telèfons fixos o mòbils que l'ajuntament posa a la seva disposició, i que lògicament generen una despesa econòmica que l'ajuntament ha d'abonar, així com intervenir les ordres de pagament consegüent, entra dins de les funcions pròpies de l'interventor/a de qualsevol ajuntament. No només això, sinó que amb caràcter general els interventors han de poder conèixer i disposar de tota aquella documentació que sigui rellevant als efectes de donar compliment a la funció pública de control i fiscalització interna que duen a terme en aplicació de la normativa, en la seva triple vessant (funció interventora, funció de control financer i funció de control d'eficàcia). Per tant, l'exercici de les seves funcions, en el cas que es planteja, no s'escapa necessàriament o exclusivament en “fiscalitzar l'import de les factures”, sinó que podria abastar totes aquelles operacions o actuacions que siguin necessàries per donar compliment al conjunt de les seves funcions.

En aquest sentit, per a poder realitzar aquestes funcions, l'article 222 del Reial decret legislatiu 2/2004, citat, concreta que:

“Els funcionaris que tinguin a càrrec seu la funció interventora així com els que es designin per portar terme els controls financer i d'eficàcia, exerceixen la seva funció amb plena independència i poden recollir tots els antecedents que considerin necessaris, efectuar l'examen i comprovació dels llibres, comptes i documents que considerin necessaris, verificar arquejos i recomptes i sol·licitar de qui correspongui, quan la naturalesa de l'acte, document o expedient que hagi de ser intervingut ho requereixi, els informes tècnics i assessoraments que considerin necessaris.”

És a dir, la normativa examinada concreta les funcions de control i fiscalització i la manera com els interventors han de dur a terme aquestes funcions, que comporten la possibilitat d'accedir i en conseqüència, utilitzar la documentació que resulti necessària en cada cas. En la mesura que aquesta documentació contingui dades de caràcter personal, caldrà aplicar a la seva utilització o “tractament” els paràmetres de la LOPD.

IV

Vista la concreció de les funcions de control i fiscalització dels interventors d'ajuntaments en la normativa aplicable, cal que examinem les previsions d'aquesta normativa des de la perspectiva de la normativa de la protecció de dades de caràcter personal.

La LOPD inclou una sèrie de principis i obligacions que condicionen el tractament de dades personals que pot ser legítim realitzar, en el cas que ens ocupa, en el sí d'un ajuntament i per part d'un/a interventor/a. Ens interessa especialment destacar els principis de qualitat i de finalitat, previstos en l'article 4 de la LOPD. Segons disposa aquest article:

"1. Les dades de caràcter personal només es poden recollir per ser tractades, així com sotmetre-les a aquest tractament, quan siguin adequades, pertinents i no excessives en relació amb l'àmbit i les finalitats determinades, explícites i legítimes per a les quals s'han obtingut.

2. Les dades de caràcter personal objecte de tractament no es poden utilitzar per a finalitats incompatibles amb aquelles per a les quals les dades hagin estat recollides. No es considera incompatible el tractament posterior d'aquestes dades amb finalitats històriques, estadístiques o científiques."

Pel que fa al principi de qualitat, amb relació al cas concret que ens ocupa, en allò que afecta al tractament de dades personals per part de l'interventor/a, podem deduir que aquest/a està legitimat per tractar totes aquelles dades personals (en el context de la documentació a què fa referència l'article 222 del Reial decret legislatiu 2/2004, citat), que siguin adequades, pertinents i no excessives per al compliment de les funcions citades. És a dir, totes aquelles dades contingudes en les factures telefòniques que siguin necessàries per a donar compliment a les funcions interventora, de control financer o de control d'eficàcia, i fins i tot d'altres informacions associades, directa o indirectament, al contingut de les factures, són les que l'interventor estaria legitimat per tractar, sempre i quan el seu coneixement resulti necessari per al desenvolupament d'aquestes funcions.

Partint d'aquesta consideració, cal afegir que el principi de qualitat és restrictiu en quant a les dades que es poden tractar en cada cas, ja que exigeix que siguin les adequades, pertinents i no excessives en funció de la finalitat pretesa. Així, la identitat de la persona física a qui s'ha trucat des d'un telèfon de l'Ajuntament, o el motiu de la trucada, seran dades que l'interventor podrà conèixer i tractar, sempre i quan el tractament es justifiqui i es relacioni amb el desenvolupament de les seves funcions. És a dir, hauran de ser informacions rellevants o necessàries per a donar compliment a les funcions que la normativa atribueix a un interventor d'un l'ajuntament, en els termes apuntats.

Evidentment, en el context que ens ocupa cal tenir en compte les exigències i límits que es desprenen del dret fonamental al secret de les comunicacions (article 18.3 de la Constitució) segons el qual es garanteix el secret de les comunicacions i, especialment, de les postals, telegràfiques i telefòniques, excepte en cas de resolució judicial. En relació amb el "motiu de la trucada", per tant, no ens referim a que l'interventor/a pugui conèixer el contingut d'una conversa, sinó a esbrinar si una trucada està vinculada amb les funcions o el treball de la persona que, des de l'Ajuntament, l'ha realitzat, qüestió que pot entrar dins l'àmbit d'actuació i coneixement de l'interventor/a. És a dir, el que pertoca a l'interventor és tenir prou informació per poder determinar si una trucada es realitza en el context del treball de l'Ajuntament, o per altres motius aliens a aquest context, sense que això hagi de comportar conèixer el contingut de les converses.

Així doncs, atenent al principi de qualitat -que exigeix una ponderació a l'hora de valorar les dades personals que pot ser necessari tractar en cada cas-, si bé podria resultar excessiu que amb caràcter general o en tots els casos l'interventor/a pugui fer indagacions sobre la persona destinatària o el contingut de les trucades, no podem descartar que, en supòsits concrets, especialment quan apareguin indicis d'irregularitats o d'un ús inadequat dels mitjans de l'Ajuntament, sigui necessari i pertinent que l'interventor/a tingui coneixement a posteriori d'aquesta informació.

Pel que fa al principi de finalitat, hem de tenir en compte que el tractament de dades personals que pugui fer l'interventor ha de vincular-se amb la consecució d'una finalitat concreta, i no genèrica, com es desprèn de l'article 4.1 de la LOPD. Dit d'una altra manera, la finalitat que compleixen les funcions de control i fiscalització, és la concretada, principalment, en la normativa que hem examinat (en les seves tres vessants). És el compliment d'una finalitat concreta, el que justificarà en cada supòsit que l'interventor/a hagi de tractar les dades personals que es poden contenir en una factura telefònica, i altres dades associades o deduïbles, directa o indirectament, com en el cas que ens ocupa.

Novament, des d'aquesta perspectiva, no podem descartar que el coneixement de la identitat de les persones físiques a qui s'ha pogut trucar des d'un telèfon de l'Ajuntament, ni allò que pugui fer referència al motiu de la trucada (com ja s'ha puntualitzat, esbrinar si la trucada té relació amb les funcions de qui la realitza o si té relació, en definitiva, amb el context del treball de l'Ajuntament), estigui directament vinculat amb la finalitat determinada, explícita i legítima que té assignada un/a interventor/a d'ajuntament. Si és així, i el compliment de la finalitat legítima ho requereix, l'accés i el tractament de la informació objecte de consulta podria ser legítim i respectuós amb el principi de finalitat.

En canvi, l'article 4.2 de la LOPD especifica que les dades personals "no es poden utilitzar per a finalitats incompatibles amb aquelles per a les quals hagin estat recollides". Per això, la utilització per part de l'interventor/a de dades personals directa o indirectament associades a una factura telefònica per a finalitats que no s'ajustin al compliment de les funcions que la normativa li assigna, no estaria, amb caràcter general, justificada, i podria ser contrària als principis esmentats.

Respecte els controls que un ajuntament, igual que una altra persona jurídica, pública o privada, pot fer de l'ús de les eines de treball (telèfons, sistemes d'informació, ordinadors, Internet...), aquesta Agència ha emès el seu parer en el seu Dictamen 17/2009, en relació amb la consulta plantejada per un representant sindical respecte el contingut de la Instrucció sobre l'ús dels sistemes i tecnologies de la informació i comunicació per part del personal al servei d'un ajuntament (també disponible a la web: www.apd.cat). Com s'apuntava en aquest Dictamen, al qual ens remetem, un ajuntament, en base a les competències que li atribueix la normativa aplicable (entre d'altres, la potestat d'autoorganització prevista en l'article 4 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local), per tal d'evitar usos abusius de determinats mitjans, pot establir pautes relatives a la utilització i la gestió dels sistemes d'informació o altres eines per part dels treballadors municipals, sistemes que s'utilitzen habitualment per desenvolupar la feina dins d'un ajuntament. En aquest cas, i davant de determinats usos que poden aparèixer com a abusius, es podria justificar un accés per part de persones habilitades, a informacions relacionades amb l'ús d'aquests mitjans, com ara els destinataris o els motius de realitzar determinades trucades.

En qualsevol cas, amb l'objectiu d'aconseguir una major transparència, objectivitat i seguretat en relació amb l'ús de les eines de treball i amb aquest tipus de controls i en relació amb l'actuació de les persones habilitades per fer-los, és recomanable que es fixin criteris o pautes clares d'actuació, i que aquestes siguin conegudes pels treballadors i càrrecs de l'Ajuntament. En concret, per assolir aquest objectiu pot ser convenient fixar un contingut mínim de pautes d'ús dels mitjans (incloent quins són els usos adequats de les eines de treball, quins mecanismes de control s'estableixen, o quines són les persones habilitades per efectuar i supervisar els controls, entre d'altres qüestions), així com informar adequadament sobre aquestes pautes.

En conclusió, la interpretació conjunta de la normativa aplicable i els principis de qualitat i de finalitat (article 4 de la LOPD) ens porten a concloure que “fiscalitzar a qui es truca i/o intentar esbrinar el motiu de la trucada” és una actuació que es podria emmarcar en el compliment de la finalitat determinada, explícita i legítima que la normativa atribueix als interventors, en casos concrets i justificats, d’acord amb el que s’ha exposat. En qualsevol cas, per donar compliment als principis esmentats, és necessari que el coneixement per part de l’interventor/a d’informacions associades a l’ús dels telèfons, com ara la identitat de les persones a qui es truca o el motiu de les trucades, és a dir, si el motiu de les trucades està relacionat amb les funcions de qui les realitza o amb el context del treball de l’Ajuntament, resulti rellevant als efectes de poder complir amb les seves funcions.

V

En qualsevol cas, no s’ha d’oblidar que, en base a l’article 3.d) de la LOPD, és responsable dels fitxers o tractaments de dades personals la persona física o jurídica, de naturalesa pública o privada, o òrgan administratiu, que decideixi sobre la finalitat, el contingut i l’ús del tractament. Atès que l’Ajuntament és el responsable, amb caràcter general, dels tractaments de dades personals que puguin fer les persones que hi treballen, entre d’altres, l’interventor/a, podria ser recomanable que l’Ajuntament informés adequadament els seus treballadors sobre el correcte tractament de la informació personal sotmesa a la LOPD.

En aquest sentit, en el Dictamen 17/2009, citat, es posava de manifest la importància i conveniència que l’ajuntament informi adequadament les persones que hi presten serveis, sobre el correcte ús dels sistemes d’informació, i en general, de les eines diverses que l’ajuntament posa a disposició dels treballadors per a realitzar la seva feina, com pot ser l’ús de telèfons. En concret, en el Fonament Jurídic VII del citat Dictamen es concretava que:

“(...) Especialment, com es desprèn de la jurisprudència rellevant en aquesta matèria, cal posar de manifest la importància del compliment del deure d’informació per part de l’empresa, en el cas que ens ocupa, l’Ajuntament, respecte els seus treballadors, en relació amb el compliment de les finalitats de la Instrucció, i en relació amb mesures concretes de control dels SI. Cal que es doni informació suficient i clara als treballadors, amb caràcter general, sobre les mesures de control que s’apliquen, sobre la informació que es tracta per aplicació d’aquests controls i sobre les repercussions que pot tenir un ús inadequat dels SI. Si l’Ajuntament, en el cas que ens ocupa, estableix unes regles d’ús dels SI a través de la Instrucció i n’informa adequadament els treballadors, aquests poden tenir un coneixement adequat sobre la utilització correcta dels SI. Aquesta informació, doncs, és necessària per a l’exercici legítim de control per part de l’Ajuntament respecte les eines esmentades, i per a efectuar determinades actuacions de control, si escau, en relació amb l’ús d’aquestes eines, en aplicació al marc normatiu (...).”

La consulta afegeix que la fiscalització -que es consulta si podria fer un/a interventor/a-, és “sense autorització expressa”. En aquest sentit, és pertinent apuntar que és la normativa aplicable citada la que atribueix una sèrie de funcions als interventors, i la que els atorga la possibilitat d’actuar en compliment d’aquestes funcions, de manera que l’autorització que hagi pogut rebre o no l’interventor/a en el supòsit plantejat, no resulta rellevant als efectes que ens ocupen.

En qualsevol cas, com s’ha apuntat anteriorment, l’Ajuntament és responsable dels fitxers i dels tractaments de dades personals que es fan en el sí de la corporació (article 3.d) de la LOPD). Per tant, amb caràcter general és l’Ajuntament el que, en tant que responsable, ha de vetllar perquè els treballadors i demés càrrecs que hi treballen, entre d’altres, els interventors i els membres de tribunals o òrgans de selecció (qüestió a la que ens referirem

a continuació), tractin les dades personals de forma adequada a les exigències que es desprenen de la LOPD, i tinguin prou informació sobre el correcte tractament de les dades.

Ja hem fet esment que la LOPD preveu un conjunt de principis i obligacions que cal tenir en compte a l'hora de tractar dades personals. Sense fer una relació exhaustiva de tots ells, a banda del que ja s'ha exposat, es fa recordatori del deure que vincula a totes aquelles persones que intervenen en el tractament de dades, i que consisteix en respectar el deure de secret en relació amb la informació personal tractada. En concret, l'article 10 de la LOPD disposa que:

“El responsable del fitxer i els qui intervinguin en qualsevol fase del tractament de les dades de caràcter personal estan obligats al secret professional pel que fa a les dades i al deure de guardar-les, obligacions que subsisteixen fins i tot després de finalitzar les seves relacions amb el titular del fitxer o, si s'escau, amb el seu responsable.”

Cal tenir present que el deure de secret abasta no només a les comunicacions “externes” a l'Ajuntament, és a dir, amb destinació a terceres persones alienes a l'organització municipal, sinó que també es refereix a les comunicacions que es poden produir dins el sí de l'Ajuntament.

VI

La consulta afegeix que *“En el cas que l'interventor/ra pugui fiscalitzar allò a dalt esmentat, sense autorització expressa, pot fer-ne ús com a vocal d'un tribunal qualificador d'un determinat procés selectiu, per tal d'esbrinar si s'han fet determinades trucades? Cosa no inclosa en les Bases del Concurs.”*

Partim de la base que en aquest dictamen s'ha considerat que l'interventor/a, ateses les funcions que legalment té encomanades, podria estar legitimat, si bé no amb caràcter general, sí en casos concrets, per fiscalitzar a qui es truca i/o intentar esbrinar si la trucada està relacionada amb les funcions que duu a terme la persona que la realitza, si el tractament de la informació es justifica en relació amb els principis de qualitat i de finalitat. L'interventor/a pot fer aquesta fiscalització, precisament per les funcions que té encomanades.

Ara bé, la consulta planteja una altra qüestió, respecte la qual cal fer unes consideracions prèvies.

És clar que no només un/a interventor/a que formi part d'un tribunal d'un procés selectiu, sinó qualsevol altre membre d'aquest tribunal, té atribuïdes una sèrie de funcions que ha de dur a terme, i que tenen a veure amb la preparació i la intervenció en el desenvolupament i la resolució del procés, l'avaluació de les persones candidates, etc. Als efectes de la consulta formulada, des de la perspectiva de la protecció de dades, no és rellevant que el vocal del tribunal sigui l'interventor/a o un altre treballador de l'Ajuntament, ja que l'interventor/a no actua com a tal en el tribunal, sinó que té les mateixes atribucions i possibilitats d'actuar que qualsevol altre vocal del tribunal. És, per tant, en relació amb l'actuació com a vocal d'un tribunal, i no com a interventor/a, que cal examinar el possible ús de la informació objecte de consulta. Per tant, si bé la consulta es formula en relació amb l'interventor/a, la resposta es fa extensible a qualsevol vocal del tribunal.

Ja ha quedat dit que les dades personals, per aplicació del principi de finalitat, no poden destinar-se a finalitats incompatibles amb les que justifiquen el seu tractament inicial. En aquest sentit, tot i que un membre del tribunal disposi, per raó de les seves funcions o de la

seva feina aliena al tribunal, de determinada informació sotmesa a la LOPD, això no habilita necessàriament per a utilitzar-la en tant que membre del tribunal, és a dir, en un altre context d'aquell pel qual legítimament tracta la informació. En aquest sentit, a títol il·lustratiu, citem la sentència del Tribunal Constitucional núm. 159/2009, de 29 de juny, en la qual s'examina la cessió de dades mèdiques d'un candidat a un procés selectiu davant d'una administració (A), cap a una altra administració (B), en relació amb la qual el mateix candidat participava en un altre procés de selecció. El TC considera que la comunicació de la informació relativa a l'estat de salut del candidat i la seva utilització per part de (B) en un procés selectiu diferent i aliè a aquell en el que va ser obtinguda la dada, sense informació ni consentiment de l'interessat, no està suficientment habilitada i per tant suposa una ingerència en el dret a la intimitat del recurrent (Fonament Jurídic 4). Més enllà de les diferències entre el supòsit analitzat en la STC citada i el plantejat en la consulta, des de la perspectiva del principi de finalitat podem extreure'n la següent conclusió: un membre d'un tribunal qualificador pot tenir accés, per raó del seu càrrec o tasca professional que desenvolupa, a determinada informació, incloent dades personals de tercers. Aquest coneixement de dades personals per raó de la seva feina aliena a la de formar part d'un tribunal, no habilita en qualsevol cas a utilitzar la mateixa informació en el context de la seva participació en un tribunal qualificador.

Centrant-nos en el cas que ens ocupa, la informació que hagi d'utilitzar el tribunal qualificador haurà de ser obtinguda conforme als principis de la LOPD, i en base a això, el tribunal ha de sol·licitar la informació que requereixi, essent irrellevant en aquest sentit que els seus vocals, per raó de les tasques que cada un d'ells desenvolupa de forma aliena al tribunal, tinguin un coneixement previ d'aquesta informació. Si el tribunal, en desenvolupament de les seves funcions, requereix el coneixement d'informació que no es troba en el seu poder, si escau, haurà de sol·licitar-ho a l'alcalde, o a l'òrgan que disposa de la informació en qüestió.

Un cop sol·licitada la informació pel tribunal qualificador, caldrà valorar la sol·licitud i efectuar la necessària ponderació, en base a allò que disposa l'article 4 de la LOPD, comentat. Especialment, caldrà valorar si la finalitat per a la qual es sol·licita la informació resulta compatible amb aquella que va permetre la seva recollida i tractament.

Pel que fa a la normativa aplicable, l'article 91 de la Llei 7/1985, citada, disposa que les corporacions locals formulen públicament la seva oferta d'ocupació, ajustant-se als criteris fixats en la normativa bàsica estatal, i que la selecció de tot el personal, sigui funcionari o laboral, ha de realitzar-se d'acord amb la oferta pública d'ocupació, mitjançant convocatòria pública i a través del sistema de concurs, oposició o concurs-oposició lliure en els que es garanteixi, en tot cas, els principis constitucionals d'igualtat, mèrit i capacitat, així com el de publicitat. L'article 102 de la mateixa llei, concreta que:

"1. Las pruebas de selección y los concursos para la provisión de puestos de trabajo, a que se refiere el presente capítulo, se regirán por las bases que apruebe el Presidente de la Corporación, a quien corresponderá su convocatoria.

2. En las pruebas selectivas, el tribunal u órgano similar elevará la correspondiente relación de aprobados al Presidente de la Corporación para hacer el nombramiento, a quien también corresponderá la resolución motivada de los concursos para la provisión de puestos de trabajo, previa propuesta de aquellos órganos de selección."

El Decret legislatiu 2/2003, citat, en relació amb els tribunals de selecció per al personal al servei dels ens locals (títol XX) estableix les normes per les quals els membres dels tribunals o òrgans similars han d'ésser designats per la corporació, i concreta que els concursos per a

proveir llocs de treball han d'ésser resolts motivadament pel ple de la corporació, a proposta del tribunal o òrgan similar designat a aquests efectes, afegint que la regulació de la composició i el funcionament dels tribunals o òrgans similars és la que s'estableixi reglamentàriament (article 292).

En definitiva, la normativa aplicable defineix la intervenció que han de tenir els tribunals qualificadors en els processos de selecció de personal en l'àmbit de les administracions públiques, i les funcions que desenvolupen aquests tribunals, en concret, els seus membres. És en base a aquesta normativa que caldrà definir quines dades personals són necessàries per dur a terme la labor que tenen assignada els membres dels tribunals.

Seguint la mateixa argumentació que en anteriors apartats d'aquest dictamen respecte l'aplicació necessària dels principis de qualitat i de finalitat previstos en la LOPD a qualsevol tractament de dades personals, lògicament, el tractament de dades personals que realitzi un tribunal qualificador s'haurà de referir únicament a les dades adequades, pertinents i no excessives, que resultin necessàries per a donar compliment a les finalitats determinades, explícites i legítimes que es relacionen directament amb les tasques que ha de dur a terme el tribunal de selecció, i que alhora resultin compatibles amb la finalitat per a la qual van ser recollides.

La possibilitat de fer ús de la informació (accedir a fiscalitzar a qui es truca des dels telèfons de l'Ajuntament i/o esbrinar el motiu de les trucades) per part del tribunal qualificador podria estar justificat en casos concrets, si bé no sembla que hagi de ser així amb caràcter general o de forma indiscriminada. En determinats casos, quan el coneixement de la informació sigui necessari per a desenvolupar adequadament les tasques encomanades al tribunal, l'accés i el tractament de la informació podria resultar conforme als principis de qualitat i de finalitat. No podem descartar, a tall d'exemple, que el tribunal necessiti verificar o tenir constància de la realització de trucades d'avís o d'informació als candidats en relació amb el procés selectiu, entre d'altres supòsits. Es poden donar casos, en definitiva, que facin necessari confirmar la realització de trucades, i la seva recepció per part de determinades persones. En qualsevol cas ha de quedar clar, però, que no correspon al tribunal qualificador ni als seus membres, fer indagacions en les trucades realitzades, ni utilitzar altra informació de què tinguin coneixement en l'exercici de les seves tasques alienes a la seva condició de membres del tribunal, per tal de determinar eventuais responsabilitats.

Tot això, sens perjudici de les possibilitats que l'ordenament jurídic ofereix als membres d'un tribunal per posar en coneixement de l'òrgan que pertoqui, fins i tot els jutjats i tribunals corresponents, les possibles irregularitats o disfuncions detectades en processos de selecció.

D'acord amb les consideracions fetes fins ara en relació amb la consulta plantejada per l'Ajuntament sobre la fiscalització per part de l'interventor/a de l'Ajuntament d'informació associada a les trucades realitzades des de telèfons de l'Ajuntament, es fan les següents,

Conclusions,

Qualsevol informació referent a persones físiques identificades o identificables, ja sigui directa o indirectament, es troba sotmesa al control i protecció de la LOPD. El tractament de dades de caràcter personal ha de respectar, entre d'altres, els principis de qualitat i de finalitat (article 4 de la LOPD).

L'exercici de la funció de control i fiscalització per part dels interventors, en relació amb el cas plantejat, no s'esgota exclusivament en "fiscalitzar l'import de les factures", sinó que podria abastar totes aquelles operacions o actuacions que siguin necessàries per donar compliment a les funcions interventora, de control financer i de control d'eficàcia. En conseqüència, el coneixement per part de l'interventor/a de la identitat de la persona o persones físiques a qui s'ha trucat des dels telèfons de l'Ajuntament, així com del motiu de la trucada, si bé no quedaria justificat de forma generalitzada, podria resultar adequat als principis de la LOPD en casos concrets, sempre i quan aquest coneixement resulti necessari per a donar compliment a les funcions que la normativa atribueix als interventors.

Correspon al tribunal qualificador sol·licitar la informació que resulti necessària per a l'exercici de les seves funcions, essent irrellevant en aquest sentit que els seus vocals, per raó de les tasques que cada un d'ells desenvolupa de forma aliena al tribunal, tinguin un coneixement previ d'aquesta informació. El coneixement per part del tribunal de les persones físiques a qui s'ha trucat, o del motiu de la trucada, si bé no queda justificat amb caràcter general, pot resultar legítim en casos determinats.

Pertoca a l'Ajuntament, en tant que responsable dels fitxers i dels tractaments de dades personals que es fan en el sí de la corporació (article 3.d) de la LOPD), vetllar perquè els treballadors i demés càrrecs que hi treballen, entre d'altres, els interventors i els membres de tribunals o òrgans de selecció, tractin les dades personals de forma adequada a les exigències que es desprenen de la LOPD.